

1905 – Norge ut av unionen

Datoen er 7. juni 1905. Stortingspresident Carl Berner reiser seg fra plassen sin i stortingsalen. Kanskje er han spent mens han ser ut over de 117 mennene som sitter i salen?

Norge vil ut av unionen

Siden 1814 hadde Norge vært i union med Sverige. Kongen, som bodde i Stockholm, var konge i både Norge og Sverige.

I unionen styrte nordmennene ganske mye selv, men det ble etter hvert et problem at det var Sverige som styrte handelen med andre land. Norge drev mye med skipsfart og ville være med og bestemme over dette. Kong Oscar II var uenig og sa nei til dette tre ganger.

Så er vi ved øyeblikket da Carl Berner står i stortingsalen. Han hadde ikke så mye han skulle si, men det ble et historisk øyeblikk. Han sa at unionen mellom Norge og Sverige var over og at Kong Oscar II ikke lenger var konge i Norge.

Folkeavstemning i Norge

Kongen ville først ikke godta dette og han krevde at det norske folket skulle få si hva de mente. Det ble holdt en folkeavstemning i Norge. Hele 368 208 stemte for at union skulle bli oppløst, mens bare 184 stemte mot. Det var ikke noe å lure på – selv for kongen – Norge ville bli et selvstendig land.

Underskriftskampanje blant kvinner

Kvinner hadde ikke stemmerett i Norge på denne tiden. De spurte likevel om å få lov til å være med i folkeavstemning. Da svaret var nei, tok kvinnene saken i egne hender og samlet sammen 244 765 underskrifter. Disse ble gitt til Stortinget i august 1905.

Unionen blir oppløst

I oktober fikk Stortinget et brev fra Oscar II, han skrev at han godtok at unionen var oppløst.

Slik var folket var med på å oppløse unionen på en fredelig måte. De brukte stemmeretten sin og mange som ikke hadde stemmerett hevet stemmen likevel ved å levere mange underskrifter.

Oppgaver

- Hva er et historisk øyeblikk?
- Hva er en folkeavstemning?

STORTINGET | UNDERVISNING

- Hva er en underskriftskampanje?
- Hvorfor tror du kvinnene bestemte seg for å samle inn underskrifter?